

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Φορμίωνος 83 161 21 Καισαριανή. Τηλ. 210.72.24.123 FAX 210-72.23.584
(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/947

Έν Καισαριανῇ τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 2016

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 168η

Πρός

τοὺς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καὶ Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τὸν Ἱεροκῆρυκα καὶ τοὺς Ἐφημερίους,
τοὺς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς Μητροπόλεώς μας

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

ροσεγγίζοντες τὴν «μητρόπολιν τῶν ἑορτῶν» κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο (Ὁμιλία ΣΤ' «κατὰ Ἀνομοίων» P.G. 48 στ. 752), καλούμεθα νὰ εἰσέλθουμε στὸ ταμεῖο (Ματθαίου στ' 6) τῆς ὑπάρξεώς μας, δηλαδή στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας καὶ ἐκεῖ προσευχόμενοι νὰ στοχασθοῦμε τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἀπόρρητο μυστήριον «τὸ ὑπερβαῖνον πᾶσαν ἔννοιαν καὶ κατάληψιν».

1. Τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, λέει ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, (στὰ μ' καὶ μὰ κεφάλαια τῆς στ' ἑκατοντάδος τῶν θεολογικῶν) φανερώνει μία ἄκρα ἀγαθότητα μία ἄκρα σοφία, μίαν ἄκρα δικαιοσύνη, μία ἄκρα δύναμη τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἴδια λέει καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης (στὸ κγ' κεφάλαιο τοῦ Μεγάλου Κατηχητικοῦ Λόγου Migne P. G. 45, 9-107)).

«Ἡ μὲν γὰρ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἐφάνη, ὅτι τὸ οἰκεῖον οὐ παρέβλεψε πλάσμα συντριβέν ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτὸ ἀνέπλασεν· ἡ δὲ σοφία ὅτι τὸν τρόπον τῆς ἀναπλάσεως καὶ ἰατρείας ἐπενόησεν· ἡ

δὲ δικαιοσύνη ὅτι οὐ τυραννικῶς ἐποίησε τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ θεληματικῶς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου κατεχομένου· ἡ δὲ δύναμις, ὅτι δὲν ἡτόνησε εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ τὴν τοιαύτην τῶν ἀνθρώπων ἀνάπλασιν καὶ σωτηρίαν».

Σ' αὐτὰ εἶναι ἄξια νὰ προστεθοῦν, ὅτι τὰ πάντα καὶ νοητὰ καὶ αἰσθητά, δημιουργήθηκαν καὶ προορίσθηκαν προαιωνίως καὶ ἐκτίσθηκαν ἐν χρόνῳ, γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ, γιὰ τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, καθὼς ὁ θεοφόρος Μάξιμος ὑψηγορεῖ:

«Τοῦτό ἐστὶ τὸ μέγα καὶ ἀπόκρυφον μυστήριον· τοῦτό ἐστὶ τὸ μακάριον δι' ὃ τὰ πάντα συνέστησαν, τέλος τοῦτό ἐστὶ ὁ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων προεπινοούμενος θεῖος σκοπός, ὃν ὀρίζοντες εἶναι φαμέν προεπινοούμενον τέλος οὗ ἔνεκα μὲ τὰ πάντα, αὐτὸ δὲ οὐδενὸς ἔνεκα. Πρὸς τοῦτο τὸ τέλος ἀφορῶν τὰς τῶν ὄντων ὁ Θεὸς παρήγαγεν οὐσίας· τοῦτο κυρίως ἐστὶ τὸ τῆς προνοίας καὶ τῶν προνοουμένων πέρας καθ' ὃ εἰς τὸν Θεὸν ἢ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεποιημένων ἐστὶ ἀνακεφαλαίωσις· τοῦτό ἐστὶ τὸ πάντα περιγράφον τοὺς αἰῶνας καὶ τὴν ὑπεράπειρον καὶ ἀπειράκις ἀπείρως προϋπάρχουσαν τῶν αἰώνων μεγάλην τοῦ Θεοῦ βουλὴν ἐκφαῖνον μυστήριον, ἧς γέγονεν ἄγγελος αὐτὸς ὁ κατ' οὐσίαν τοῦ Θεοῦ Λόγος γενόμενος ἄνθρωπος καὶ αὐτὸν οὐ θέμις εἰπεῖν τὸν ἐνδότατον πυθμένα τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος φανερόν καταστήσας καὶ τέλος ἐν αὐτῷ δείξας, δι' ὃ τὴν πρὸς τὸ εἶναι σοφῶς ἀρχὴν ἔλαβον τὰ πεποιημένα».

* * *

2. Καλούμεθα νὰ στοχασθοῦμε τὸν σκοπὸ καὶ τὴν αἰτία τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκούοντες ὅσα οἱ ἅγιοι Πατέρες μας δίδαξαν καὶ παρέδωσαν ὡς θησαυρὸ στὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, ὅσα ἐθεολόγησαν ὁ Χριστολόγος τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθανάσιος στὸν «περὶ ἐνανθρωπήσεως» λόγο του (P.G. 25, στ. 96-200) καὶ ὁ Γρηγόριος Νύσσης στὸν λόγο του «Κατηχητικός Μέγας» (P.G. 45, στ. 9-108) περὶ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία συνόψισε τὴν πατερικὴ διδασκαλία στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως (Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως), τὸ γνωστὸ μας «Πιστεύω» καὶ ἔθεσε τὴν σφραγίδα Της διακηρύττουσα ὅτι οἱ Χριστιανοὶ πιστεύουμε:

«Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.

Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός.

Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος».

Ἡ διακήρυξη αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνεύεται ἀνθρωποκεντρικῶς, ἀλλὰ νὰ ἐνοραῖται θεοκεντρικῶς. Ὅσάκις εἴτε κηρύττουμε ἀπὸ τοὺς ἄμβωνες καὶ τὶς καθέδρες εἴτε ἀπὸ τὰ ἱερὰ βήματα, δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε τὴν θεοκεντρικὴν βάση τοῦ σκοποῦ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἄλλως τε ὁ Λυτρωτής μας δὲν ὑπῆρξε μόνο «ὁ τέλειος ἄνθρωπος», ἀλλ' οὔτε μόνο «ὁ τέλειος Θεός», ἀλλὰ τὸ συναμφότερο καὶ «ὁ τέλειος Θεός» καὶ «ὁ τέλειος ἄνθρωπος» καὶ «ὁ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων» (Τιμοθέου Α' β' 5).

* * *

3. Τὸ σκοπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως διακήρυξαν οἱ Ἄγγελοι, ποὺ ἀνύμνησαν τὴν νύκτα τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τὸν Κύριο καὶ Θεὸ ψάλλοντες τό: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ» (Λουκᾶ γ' 14), ὅτι εἶναι ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ.

Καὶ δὲν ἦταν δυνατὸν παρὰ καὶ ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Κυρίου αὐτὴ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ νὰ ὑπηρετήσῃ μὲ τὴν ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ πλάσθηκε πρὸς δόξαν Θεοῦ, τὴν ὁποία καὶ στὴν ὁποία ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου ἀποσκοποῦσε.

Ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε γιὰ νὰ γίνῃ κοινωνὸς αὐτῆς τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, δοξάζων τὸν Θεὸ καὶ συνδοξαζόμενος μὲ τὴν δοξολογία καὶ δοξοπραξία, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσουσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθαίου ε' 16).

Τὸ κέντρο ἄλλως τε τοῦ σύμπαντος κόσμου δὲν εἶναι τὸ πλάσμα, δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὁ Πλάστης, ἀφοῦ κατὰ τὸ Παύλειον «εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ἔκτισται» (πρὸς Κολοσσαεῖς α' 16) οὔτε τὸ δημιούργημα, ἔστω καὶ ἂν εἶναι τὸ τελειώτερο, ἀλλ' ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντὸς κόσμου, ὁ Ὅποιος στὴν δημιουργία ἀπεκάλυψε τὴν ἄπειρη σοφία, τὴν κυρίαρχη παντοδυναμία, ἀλλὰ πρὸ παντὸς καὶ μάλιστα τὴν ἀφθαστη ἀγάπη καὶ τὴν ἀπεριόριστη ἀγαθότητά Του, ὡς ἐλέχθη προηγουμένως.

«Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοραῖται, ἥ τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης» (πρὸς Ρωμαίους α' 20).

Τὸν Θεὸ ποὺ ἀποκαλύφθηκε κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὅφειλε ἡ κορωνίδα τῆς δημιουργίας νὰ δοξάσῃ ἐν ὀνόματι καὶ τῆς ἀψύχου φύσεως. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν συνέβη. Διότι οἱ ἄνθρωποι «γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχα-

ρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν, καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν (πρὸς Ρωμαίους α' 21-23).

* * *

4. Ἀφοῦ δὲν ἔγινε αὐτό, ὁ σοφὸς καὶ δίκαιος Δημιουργός, ὁ Ὅποιος δὲν ἐπιτρέπει τὶς αἰώνιες ἐκτροπές, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἀνεχθεῖ αὐτὸς ποὺ πλάστηκε πρὸς δόξα Θεοῦ, μέσα στὴν ἀδοξία του νὰ διαταράσσει ἐπ' ἄπειρον τὴν ἁρμονία τῆς δημιουργίας.

Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκον του «ὅπως δοξάσῃ τὸν Θεό» ἦλθε ὁ Λυτρωτής, ὡς δεύτερος Ἀδάμ, γιὰ νὰ δοξάσει Αὐτὸς τὸν Θεὸ ἀντὶ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου τοῦ Ἀδάμ. Πρῶτοι οἱ Ἄγγελοι, κατὰ τὴν ἱερὴ νύκτα τῆς γεννήσεως, ἀπεκάλυψαν ἀμέσως μὲ τὴν γέννησή Του τὸ πρόγραμμα τῆς ἐλεύσεώς Του «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκᾶ β' 14).

Ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποία ὁ ἀγγελικὸς ὕμνος «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ» προτάσσει τοῦ ἔργου τῆς συνδιαλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου, «ἐπὶ γῆς εἰρήνη» ἀποτελεῖ τὸν κύριο σκοπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ περιλαμβάνει καὶ αὐτή. Αὐτὸ τονίζει ὁ Σωτήρας μας σὲ ὁλόκληρη τὴν ἐπίγεια δράση Του, ζητώντας καὶ ἐπιδιώκοντας πάντοτε τὴν δόξα τοῦ Πατέρα «ὁ ἄφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ, ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶ, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν» (Ἰωάννου ζ' 18).

Ὁ Κύριος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχὴ εἶπε: «ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί» (Ἰωάννου ιζ' 4-5).

Καὶ ὑπηρέτησε αὐτὴ τὴν δόξα Αὐτοῦ, ποὺ Τὸν ἀπέστειλε, γενόμενος μάλιστα «ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (πρὸς Φιλιππησίους β' 8), ὥστε καὶ μὲ τὸν θάνατό Του νὰ «δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ νῦν» (Ἰωάννου ιδ' 13).

* * *

5. Ἀπὸ τοὺς ἁγίους καὶ θεοφόρους Πατέρες διδασκόμεθα τὶς αἰτίες τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, γιὰ ποῖο λόγο δηλαδὴ ἡ σάρκωση ἀποτελεῖ γεγονὸς ποὺ προέδωσε δόξα καὶ αἶνο στὸν Θεό.

α'. Πρώτη αἰτία δόξης ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἐνσαρκος οἰκονομία κατὰ τὴν ὁποία ὁ αἰεὶ ὢν ἐκ τοῦ αἰεὶ ὄντος ὑπὲρ αἰτίαν καὶ λόγον, ὁ μονογενὴς καὶ ἀγαπητὸς καὶ ὁμοούσιος ἐκεῖνος Υἱός, ὁ ὢν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρός, ὁ Προαιώνιος ἐκεῖνος Λόγος, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγέ-

νετο καὶ ὁ ἐκ Θεοῦ ἀληθινὸς Θεός, ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων καταδέχθηκε νὰ γίνῃ ἄνθρωπος, νὰ φανερωθεῖ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νὰ συναναστραφεῖ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὴν ἰδική Του ἀγάπη γιὰ ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος, ὅπως ἀποφαίνεται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης: « Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν » (Ἰωάννου γ' 16).

Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος διδάσκει ὅτι: «Ὁ Θεὸς, διὰ τὴν ἀγάπην ἔρχεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ γίνεται ἄνθρωπος. Ὁ ἀόρατος Θεὸς διὰ μέσου τῆς ἀγάπης ἔγινε ὅμοιος τοῖς δούλοις του καὶ διὰ τὴν ἀγάπην πληγώνεται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν» (Ἐγχειρίδιο κεφ. κα').

Συνεχίζει λέγοντας ὅτι: «Ὁ Θεός, διὰ τὴν ἀγάπην ἔπεμψε τὸν Υἱό του διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τοὺς δούλους, ἔπεμψε καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα διὰ νὰ υἱοθετήσῃ τοὺς δούλους· καὶ τὸν μὲν Υἱὸν ἔδωκε εἰς τιμὴν τῆς ἐξαγορᾶς ἡμῶν, τό δὲ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς προνόμιον τῆς ἀγάπης ἡμῶν, καὶ τὸν ἑαυτὸν του φυλάττει εἰς κληρονομίαν τῆς υἱοθεσίας ἡμῶν (νὰ κληρονομήσῃ ἡμᾶς τοὺς υἱοθετηθέντας). ὁ Θεὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔγινε ἄνθρωπος, διὰ νὰ εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ πλάστης καὶ λυτρωτὴς καὶ διὰ νὰ γεννῶνται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη πρῶτος ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁ Θεὸς καὶ διὰ νὰ ἀγαπᾶται ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου μετὰ περισσοτέρας ὁμοιότητος, ἐφάνη ὁ Θεὸς ἐν ὁμοιώματι τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ πρὸς τούτοις ἔλαβε σῶμα καὶ ψυχὴν ὁ Θεὸς διὰ νὰ μακαρισθῇ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχὴ μετὰ τῆς θεότητος καὶ τὸ σῶμα μετὰ τῆς ἀνθρωπότητός του» (Ἐγχειρίδιον κεφ. κστ').

Περαιτέρω ὁ ἀπόστολος Παῦλος διευρύνει καὶ διαφωτίζει τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ λέγοντας: «συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε (πρὸς Ρωμαίους ε' 8).

β'. Δευτέρα αἰτία δόξης ἢ ἔνωση θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος.

Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος λέει ὅτι «μεγαλυτέρα εἶναι ἢ ἔνωσις ἢν ἔλαβεν ἡ ἀνθρωπότης μετὰ τῆς θεότητος, τῆς ἐνώσεως ἢν ἔχει ὁ Υἱὸς μετὰ τοῦ Πατρὸς κατὰ τοῦτο δηλαδή, καθ' ὃ ἐκεῖ μὲν ὁ Υἱὸς εἰ καὶ κατ' οὐσίαν καὶ φύσιν ἡνωμένος ἐστὶ μετὰ τοῦ Πατρὸς, ὡς ὁμοφυῆς τούτῳ καὶ ὁμοούσιος· κατὰ τὴν ὑπόστασιν ὅμως καὶ πρόσωπον δὲν ἐνοῦται μετὰ τοῦ Πατρὸς, ἀλλὰ διαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἑτεροῦπόστατος· ἐδῶ εἰς τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν, τοῦτο ὅπερ δὲν ἐκοινώνησεν μὲ τὸν Πατέρα τὸ ἐκοινώνησεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· διότι αὐτὸς ἂν καὶ εἶναι διηρημένος κατὰ φύσιν τῆς θεότητος ἀπὸ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ πρόσωπον εἶναι ἡνωμένος μετ' αὐτῆς ὡς ἐν τῇ αὐτοῦ ὑποστάσει τὴν ἀνθρωπότητα ὑποστήσας καὶ γεγονῶς μία ὑπόστασις σύνθετος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύσεων θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος» (παρὰ τῷ θεολογικῷ Γεωργίῳ Κορεσίου).

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὑψηγορεῖ στὸν λόγο «εἰς τὰ Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος» (P.G. 36, 312 καὶ ἐξῆς) λέγοντας: «Τὶς ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητος; τὶ τὸ περὶ ἐμὲ μυστήριον; μετέλαβον τῆς εἰκόνης καὶ οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσῃ καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσῃ δευτέραν κοινωνίαν πολὺ τῆς προτέρας παραδοξοτέραν, ὅσῳ, τότε μὲν τοῦ κρείττονος μετέδωκε, νῦν δὲ μεταλαμβάνει τοῦ χείρονος· τοῦτο τοῦ πρότερον θεοειδέστερον· τοῦτο τοῖς νοῦν ἔχουσι ὑψηλότερον».

Υ'. Τρίτη αἰτία δόξης ὅτι ἡ ἑνσαρκος οἰκονομία θεωρεῖται ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν δημιουργία τοῦ κόσμου.

Τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, δηλαδὴ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀποτελεῖ ὑψίστη καὶ μεγίστη δόξα τοῦ Θεοῦ, καθὼς ὑπερβαίνει, εἶναι δηλαδὴ ἀνώτερο καὶ μεγαλύτερο τῆς δημιουργίας ὅλων τῶν ἀγγέλων, ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅλων τῶν φυτῶν, τῶν ζώων, τῶν στοιχείων καὶ γενικῶς ὁλόκληρου τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ τοῦ νοητοῦ, καθὼς τὸ βεβαιώνει τὸ τῶν λόγων βασιλείον:

«Μεγίστην ἀπόδειξιν δυνάμεως ἔχει τὸ δυνηθῆναι Θεὸν ἐν ἀνθρώπῳ φύσει γενέσθαι· οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανοῦ καὶ γῆς σύστασις καὶ θαλάσσης καὶ ἀέρος καὶ τῶν μεγίστων στοιχείων ἢ γένεσις καὶ εἴ τι ὑπερκόσμιον νοεῖται, καὶ εἴ τι καταχθόνιον, τὴν δύναμιν παρίστησι τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὅσον ἢ περὶ τὴν ἐνανθρώπησιν οἰκονομίαν καὶ ἢ πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ ἀσθενὲς τῆς ἀνθρωπότητος συγκατάβασις» (Ἑρμηνεία στὸν μδ' (44) Ψαλμὸ καὶ στὸ ν' (50) κεφ. περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος).

Ὁ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἀδελφός, θεῖος Γρηγόριος Ἐπίσκοπος Νύσσης, στὸν λόγο του «Κατηχητικὸς Μέγας» προσθέτει τὴν αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἑνσαρκος οἰκονομία ὑπερβαίνει τὴν δημιουργίαν ὅλων τῶν κτισμάτων, ἐπειδὴ ἐκείνη μὲν κατὰ φύσιν ἐστὶ, αὕτη δὲ ὑπὲρ φύσιν, λέγοντας:

«Τὸ μὲν γὰρ μέγα τι καὶ ὑψηλὸν ἐξεργασθῆναι παρὰ τῆς θείας δυνάμεως κατὰ φύσιν πῶς ἔστι καὶ ἀκόλουθον, καὶ οὐκ ἂν τινα ξενισμὸν ἐπάγοι τῇ ἀκοῇ... ἡ δὲ πρὸς ταπεινὸν κάθοδος περιουσία τίς ἐστὶ τῆς δυνάμεως, οὐδὲν ἐν τοῖς παρὰ φύσιν κωλυμένης. Ὡς γὰρ ἰδιὸν ἐστὶ τῆς τοῦ πυρὸς οὐσίας ἡ ἐπὶ τὰ ἄνω φορὰ, καὶ οὐκ ἂν τις θαύματος ἄξιον ἐπὶ τῆς φλογὸς ἡγεῖτο τὸ φυσικῶς ἐνεργούμενον, εἰ δὲ ῥέουσιν ἐπὶ τὸ κάτω καθ' ὁμοιότητα τῶν ἐμβριθῶν σωμάτων ἴδοι τὴν φλόγα, τὸ τοιοῦτον ἐν θαύματι ποιεῖται, πῶς τὸ πῦρ διαμένει, πῦρ ὄν· καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς κινήσεως ἐκβαίνει τὴν φύσιν ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενον, οὕτω καὶ τὴν θεῖαν τε καὶ ὑπερέχουσιν δύναμιν, οὐκ οὐρανῶν μεγέθη καὶ φωστήρων αὐγαί, καὶ ἡ τοῦ παντὸς διακόσμησις καὶ ἡ διηνεκὴς τῶν ὄντων οἰκονομία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἐπὶ τὸ ἀσθενὲς

τῆς φύσεως συγκατάβασις δείκνυσι, πῶς τὸ ὑψηλὸν ἐν τῷ ταπεινῷ καθαροῦται καὶ οὐ καταβαίνει τὸ ὕψος, πῶς θεότης ἀνθρωπίνη συμπλακεῖσα φύσει καὶ τοῦτο γίνεται καὶ ἐκεῖνό ἐστιν».

δ. Τετάρτη αἰτία δόξης, ἡ συγκατάβαση τοῦ ὑψηλοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ ἐξυψωθεῖ καὶ νὰ δοξασθεῖ τὸ ταπεινωμένο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἀνθρώπινο γένος

Ὁ θεῖος Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὸν λόγο του στὴν Χριστοῦ Γέννησι ἐπεξηγεῖ γιὰ ποιὸ λόγο ἡ συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ Λόγου δὲν προξένησε σ' αὐτὸν καμμία ὕφεση καὶ ἐλάττωση, ἀλλὰ μάλιστα προσθήκη δόξης καὶ ὕψους, σημειώνοντας τὰ ἑξῆς: «Ἐπειδὴ γὰρ ὁ Θεὸς εἶναι φύσει ἀνώτατος καὶ ὕψιστος πάντων, καὶ δὲν ἔχει νὰ ἀναβῇ εἰς ἀνώτερον ὕψος καὶ δόξαν μεγαλύτεραν, οὐδαμὸθεν ἄλλοθεν ἠδύνατο νὰ δοξασθῇ καὶ νὰ ὑψωθῇ εἰ μὴ ἀπὸ τὰ κάτω, ἥτοι ἀπὸ τοῦ νὰ συγκαταβῇ καὶ νὰ συνταπεινωθῇ μετὰ τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων· δόξα γὰρ τοῦ ὑψηλοῦ ἡ πρὸς τὰ ταπεινὰ συγκατάβασις διὰ νὰ δείξῃ καὶ εἰς αὐτὰ ἅτινα ἀπὸ τοῦ πόθου τοῦ ὕψους καὶ τῆς δόξης ἐφθάρησαν, ὁδὸν ἀρίστης ὑψώσεως καὶ δόξης ἀληθοῦς τὴν ταπείνωσιν. Ὅθεν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου, τὰ βρεφικά του σπάργαλα, ἡ ἐν φάτνῃ ἀνάκλισις του, ὁ ταπεινός νικτὴρ τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν του, ὁ ἄτιμος θάνατος τοῦ σταυροῦ του, ἡ ἐν τάφῳ κατάθεσις του καὶ εἰς ἄδου κάθοδος καὶ ἀπλῶς ὅλα τὰ ταπεινὰ ἔργα καὶ πάθη, ἅπερ ἐνήργησε καὶ ὑπέμεινε ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι τόσον ἔνδοξα καὶ τόσον ὑψηλά, ὅσον δὲν εἶναι ὑψηλὸς καὶ ἔνδοξος ὁ οὐρανὸς καὶ αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπερκόσμιοι Δυνάμεις».

* * *

6. Γιὰ τὴν ἐπιζήτηση αὐτῆς τῆς δόξας καὶ τῆς τιμῆς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει ἀνακαινισθεῖ ἀπὸ τὸν Χριστό, ὀφείλει νὰ τείνει διαρκῶς γιὰ νὰ ἐπιτύχει συγχρόνως σύνολη τὴν ψυχικὴ λύτρωσή του γιὰ τὴν ὁποία τόση δίψα ἔχει καὶ στὴν ἀναζήτησή της σήμερα περιπλανᾶται.

Ὁ γλυκύτατος ὕμνος τῆς ἀγίας νύκτας κατὰ τὴν ὁποία «ἄγγελοι μετὰ ποιμένων ἐδοξολόγησαν» διεγείρει τὸν νοῦ τοῦ πιστοῦ, ἰδιαιτέρως μάλιστα σήμερα, καὶ στρέφει αὐτὸν πρὸς τὸν οὐρανὸ ἀπ' ὅπου ὁ πάντοτε ζῶν μέσα στὴν ὑπερβολικὴ δόξα Του Θεὸς χαρίζει τὴν ἠθικὴ καὶ πραγματικὴ εἰρήνη, τὴν ἐσωτερικὴ εἰρήνη ποὺ ἔφερε ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἐνσαρκωθεὶς Υἱός Του, γιὰ νὰ καταστήσει αὐτὴν διαρκὲς καὶ ἀναφαίρετο κτῆμα ἐκείνων ποῦ ζοῦν «διδόντες αἰεὶ δόξαν τῷ Θεῷ» (Ἀποκαλύψεως ια', 13, ιδ' 7, ιθ' 7).

ΜΕΡΟΣ Β΄

Στὸ δεύτερο μέρος θὰ ἀναφερθοῦμε στοὺς δύο ἄλλους ἄξονες τῆς προετοιμασίας μας γιὰ τὴν Δεσποτικὴ ἑορτὴ, ἥτοι τῆς ὁργανώσεως τῆς θείας λατρείας στὴν Ἑνορία καὶ τῆς ποιμαντικῆς φροντίδας πρὸς τοὺς πιστοὺς.

1. Ὁργάνωση τῆς θείας λατρείας

α΄. *«Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»*

(Πρὸς Κορινθίους Α΄ ιδ΄ 40).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μεταξὺ τῶν ἄλλων παρακαταθηκῶν, τὶς ὁποῖες μᾶς κατέλιπε μέσω τῶν ἐπιστολῶν του, διατύπωσε καὶ τὸν κανόνα ποὺ διέπει τὴν Θεία Λατρεία. Οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία νὰ τελοῦνται *«εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν»*.

Οἱ δύο αὐτὲς προϋποθέσεις σημαίνουν, ὅτι τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία τελοῦνται μὲ κοσμιότητα, μὲ εὐπρέπεια καὶ μὲ τὴν ἐπιβαλλόμενη τάξη, ὅπως ὀρίζουν τὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ εὐλάβεια καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ἡ διάθεση ἀνταποκρίσεως τῶν Ποιμένων στὶς ἀνάγκες τῶν πιστῶν.

Οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ἐκτὸς τῶν ἄλλων σκοπῶν ποὺ ἔχουν, θεσπίσθηκαν ὡς μέσα κατηχήσεως, διδασκαλίας δηλαδὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ζωῆς. Δέν πρέπει νὰ παραβλέπουμε αὐτό τὸν οὐσιαστικὸ καὶ κεντρικὸ σκοπὸ τους. Ὁδηγίες γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν στὴν κατήχηση τῶν πιστῶν δίνονται στὰ ἐπόμενα.

Πιὸ συγκεκριμένα ὀφείλετε, ἀνταποκρινόμενοι σ' αὐτὴ τὴν ἀποστολικὴ προτροπή:

β΄. *«Λατρεύοντες μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας»*

(Πρὸς Ἑβραίους ιβ΄ 28).

Νὰ τελεῖτε ἄψογα τὴν Θεία Λατρεία, ὅπως προδιαγράφεται στὶς σχετικὲς διατάξεις τοῦ *Τυπικοῦ*. Ἐψογα σημαίνει, ἡ Θεία Λατρεία νὰ τελεῖται γιὰ νὰ προσευχηθοῦν οἱ πιστοί, νὰ κατανυγοῦν καὶ νὰ συναντηθοῦν μὲ τὸν φιλόανθρωπο Θεὸ Πατέρα, νὰ κοινωνήσουν μὲ τὸν Ἀθάνατο καὶ Πλούσιο σὲ αἰῶνια ἀγαθὰ Κύριο. Ἐψογα σημαίνει, ἡ Θεία Λατρεία νὰ τελεῖται μὲ ὑπευθυνότητα χωρὶς προχειρότητες καὶ ἀταξίες. Ἐψογα σημαίνει, ὅτι ὅλοι οἱ συντελεστὲς τῆς Θείας Λατρείας ὑπηρετοῦν τὸν ἴδιο σκοπὸ τῆς τελούμενης Θείας Λατρείας χωρὶς ματαιοδοξία, ἀλλὰ μὲ ταπεινοφροσύνη κατὰ τὴν ἀποστολικὴ προτροπή *«Τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος, τὰ ἄνω*

φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (πρὸς Κολασσαεῖς γ' 1-2) καὶ βεβαίως συνεργάζονται μὲ φόβο Θεοῦ.

Ἀναφερόμαστε ἰδιαιτέρως στὶς τρεῖς μεγάλες ἑορτὲς τῆς περιόδου τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου:

* Χριστούγεννα

Οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες τῶν ἡμερῶν θὰ τελεσθοῦν ὅπως προβλέπει τὸ «Τυπικόν» τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ εἰδικώτερες ὁδηγίες μας ποὺ ἔχουν δοθεῖ.

Ἐπειδὴ ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων συμπίπτει φέτος σὲ ἡμέρα Κυριακή, ὀφείλετε νὰ λάβετε ὑπ' ὄψη σας καὶ νὰ τηρήσετε τὶς ἀλλαγὲς στὸ Τυπικὸ τῆς θείας λατρείας.

Ὅφείλετε ἐγκαίρως νὰ ἐνημερώσετε τοὺς Ἑνορίτες γι' αὐτὲς τὶς ἀλλαγές.

α'. Οἱ Μεγάλες καὶ Βασιλικὲς Ὦρες τελοῦνται τὴν Παρασκευὴ τὸ πρωὶ χωρὶς θεία Λειτουργία.

β'. Τὸ Σάββατο, παραμονὴ τὸ πρωὶ θὰ τελεσθοῦν δύο θεῖες Λειτουργίες τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

γ'. Τὸ Σάββατο τὸ ἀπόγευμα ὁ Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς στὶς Ἑνορίες.

Ἐπίσης τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων θὰ τελέσουμε τὸν πανηγυρικὸ Ἑσπερινό, ἐκτός Τυπικοῦ, μὲ τὴν συμμετοχὴ ὅλων τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων. Ὁμιλητὴ ὀρίζουμε τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Νικόδημο Σιδέρη, Ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου - Ἀγίας Φωτεινῆς Ὑμητοῦ.

δ'. Ἀνήμερα τὰ Χριστούγεννα θεία Λειτουργία Μεγάλου Βασιλείου.

Ἰδιαιτέρως ἐπισημαίνουμε ὅτι στὴν Ἱερὰ Μητρόπολή μας τόσο τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ὅσο καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴ τελοῦμε δύο θεῖες Λειτουργίες λόγῳ τοῦ πολυπληθοῦς τῶν Ἑνοριῶν μας, τοῦ ἀστικοῦ χαρακτήρα τους καὶ τοῦ ρυθμοῦ ἢ τοῦ προγράμματος τῆς ζωῆς τους. Χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπουμε τὴν παράδοσή μας, δίνουμε τὴν δυνατότητα μὲ αὐτὲς τὶς διευθετήσεις σ' ὅσους δυσκολεύονται, νὰ φιλοτιμηθοῦν νὰ συμμετάσχουν στὴν θεία λατρεία.

Σημειώνουμε ἐπεξηγηματικὰ τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο ὀρίσθηκε ἡ Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων νὰ τελεῖται πρὶν τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποσκοποῦσε στὴν καταπολέμηση τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ἡλίου ὡς Θεοῦ, εἰσήγαγε τὴν ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων γιὰ νὰ λατρεύεται ὁ νοητὸς Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης (Μαλαχίου

δ' 2), δηλαδή ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποιος προ-
ὑπῆρχε τῆς δημιουργίας τοῦ ἡλίου. Ὁ κτιστὸς ἡλῖος εἶναι δημιούργημα τοῦ
Ἀκτίστου Ἡλίου, ὁ Ὅποιος ὑπῆρχε προαιώνια. Γι' αὐτὸ ἡ Θεία Λειτουργία τε-
λεῖται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ κτιστοῦ ἡλίου.

Ἐνῶ διασώζουμε τὴν βαθύτατη ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν προ-
αιώνια ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ Λόγου, συγκαταβαίνουμε καὶ στὴν ἀδυναμία ἐκείνων,
οἱ ὅποιοι ἀδυνατοῦν νὰ προσέλθουν «σκοτίας ἔτι οὔσης» στὴν Θεία Λει-
τουργία, τελοῦντες τὴν δεύτερη Θεία Λειτουργία.

Ὅπως ὁ Θεὸς μὲ τὸν λόγο Του «γεννηθήτω φῶς» διέταμε τὸ πρωτόγονο
χάος καὶ σκότος, ἔτσι μὲ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ Του, ὁ Ὅποιος εἶναι τὸ
«φῶς τὸ ἀληθινὸ, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον»
(Ἰωάννου α' 9) φώτισε καὶ ἔλαμψε μὲ τὴν θεογνωσίᾳ τὶς καρδιές καὶ τὸ νοῦ τοῦ
ἀνθρώπου κατὰ τὸ ἀποστολικὸ: «Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι,
ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης
τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Κορινθίους Β' δ' 6).

* Πρωτοχρονιά

Τὴν Πρωτοχρονιά, ὅπως συνηθίζεται ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἱερᾶς Μη-
τροπόλεως (1974), θὰ κόψουμε στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ στίς 12 τὸ με-
σημέρι τὴν Βασιλόπιτα γιὰ νὰ ἀπευθύνουμε τὶς πατρικὲς εὐχὲς στοὺς
Κληρικοὺς καὶ στίς οἰκογένειές τους, στοὺς Ἀρχόντες τῶν πόλεων μας, στὰ
στελέχη τῶν Ἐνοριῶν, στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς διακονίας τῆς Ἱερᾶς Μη-
τροπόλεώς μας καὶ σ' ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ποὺ θὰ
προσέλθουν.

Ὅφείλετε ἐπομένως ὁ καθένας ὑπεύθυνος νὰ ἐνημερώσει τοὺς ἄμεσους
συνεργάτες του καὶ νὰ προσέλθουν στὴν ἐορταστικὴ ἐκδήλωση.

* Θεοφάνεια

Κατὰ τὴν παραμονὴ τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων, ὅπως συνηθίζεται, θὰ
ἐξέλθετε νὰ ἐπισκεφθεῖτε τὶς οἰκίες γιὰ νὰ τὶς ἀγιάσετε. Προτρέπουμε ὅλους
νὰ μὴ ραθυμήσετε, νὰ μὴν ἀθυμήσετε, ἀλλὰ νὰ ἀνταποκριθῆτε στὴν ὑποχρέωση
αὐτὴ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν θὰ σᾶς δώσουν φιλοδώρημα. Δῶρο στοὺς πιστοὺς
εἶναι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ φωτισμός.

Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολή μας θὰ τελέσουμε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ,
ἐκτός Τυπικοῦ, εἰδικῶς στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου
Καيسαριανῆς στίς 6 μ. μ. στὸν ὁποῖο θὰ προσέλθετε ἅπαντες, Πρεσβύτεροι
καὶ Διάκονοι.

γ. Κατάρτιση τῶν Συνεργατῶν

Γιὰ τὴν τέλεση τῆς θείας λατρείας εἶναι ἀναγκαῖοι καὶ οἱ Συνεργάτες ποὺ διακονοῦν στὸν Ἱερὸ Ναό, ὁ καθένας γιὰ τὴν ἐργασία του.

Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ διδάξετε ὅλους τοὺς συνεργάτες σας στὴν Ἑνορία πῶς πρέπει νὰ ἀσκοῦν τὴν διακονία τους, ὅπως προτρέπει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «*Νὰ συμπεριφέρεται κανεὶς στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ στύλος καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας*» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 15).

* Ἱεροψάλτες

Πρῶτοι Συνεργάτες, οἱ Ἱεροψάλτες στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συστήσετε νὰ τηροῦν τὶς διατάξεις τοῦ *Τυπικοῦ*, νὰ μὴ αὐθαιρετοῦν, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀναλόγιο γιὰ νὰ προβληθοῦν, ἀλλὰ μὲ ταπείνωση καὶ συναίσθηση τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιτελοῦν τὴν διακονία τους γιὰ νὰ «*Λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας*» (πρὸς Ἑβραίους ιβ' 28).

Οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες τῶν ἑορτῶν περιλαμβάνουν ὕμνους καὶ ἀναγνώσματα, ποὺ στὸ καθένα περιέχεται μία διδασκαλία γιὰ τὸ ἐορταζόμενο πρόσωπο καὶ γεγονός.

Γι' αὐτὸ πρέπει εἴτε νὰ ψάλλονται εἴτε νὰ διαβάζονται μὲ προσοχή καὶ νὰ ἀποδίδεται τὸ νόημά τους.

* Ἐκκλησιαστικοὶ Σύμβουλοι

Ἐπόμενοι Συνεργάτες οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι. Καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐκπαιδευθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ποὺ εἶναι οὐσιαστικὰ καὶ συντελοῦν στὴν εὐρυθμὴ τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Ὀφείλτε νὰ τοὺς ἐνημερώσετε γιὰ ὅλα τὰ θέματα καὶ ἐκεῖνοι μὲ ὑπακοή, καλὴ διάθεση, προθυμία καὶ σεβασμὸ νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους.

Οἱ Ἐπίτροποι ἐπιβάλλουν τὴν τάξη στὴν Ἱερὰ Ἀκολουθία. Διευκολύνουν τοὺς πιστοὺς στὸν Ἱερὸ Ναό. Διευθετοῦν τὰ ζητήματα χωρὶς νὰ θορυβοῦν. Ἐξηγοῦν μὲ εὐγένεια. Ἐπιλαμβάνονται ὅλων τῶν θεμάτων, ὥστε οἱ Πρεσβύτεροι καὶ οἱ Διάκονοι νὰ ἐπιτελοῦν ἀπερίσπαστοι τὰ καθήκοντά τους στὴν σύναξη τῶν πιστῶν.

Ἡ πρόληψη τῶν θορύβων καὶ ἀταξιῶν ποὺ ταρασσούν τοὺς προσευχόμενους εἶναι ἀποκλειστικὸ καθῆκον τους.

Ἰδιαιτέρως ἐφιστᾶται ἡ προσοχή σας γιὰ νὰ λάβετε τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νὰ μὴ προκαλεῖται θόρυβος ἀπὸ πιεστικούς, ἀνυπόμονους καὶ βιαστικούς κατὰ τὴν μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ἐπίσης ὀφείλτε νὰ ἐπιβάλλετε τάξη καὶ στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Αὐτὸς ὁ θόρυβος εἶναι κατὰ πάντα ἀδικαιολόγητος καὶ σκανδαλίζει τοὺς πιστοὺς.

Συνιστοῦμε, κατὰ τὴν θεία Λειτουργία τῆς Πρωτοχρονιάς, νὰ ἀνακοινώσετε ὅτι ἀρχίζει ἡ νέα τριετὴς θητεία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβούλων. Νὰ εὐχαριστήσετε τοὺς ἀπερχομένους. Νὰ συγχαρεῖτε τοὺς ἀναλαμβάνοντας καὶ νὰ εὐχηθεῖτε καλὴ διακονία.

* Λοιποὶ Συνεργάτες

Πέρα ἀπὸ αὐτὰ καὶ οἱ λοιποὶ Συνεργάτες τῆς Ἐνορίας πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ὥστε εἰ δυνατόν, κανένα ἀπρόοπτο καὶ ἀπρογραμμάτιστο νὰ μὴ σᾶς ἐκθέσει.

Δὲν ἀγνοεῖτε ἀσφαλῶς, ὅτι αὐτὲς τὶς ἡμέρες θὰ προσέλθουν στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ ἐνορίτες, οἱ ὁποῖοι ἐκκλησιάζονται μία ἢ δύο φορές τὸ χρόνο. Αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν. Πρέπει κάποιος νὰ τοὺς ὑποδείξει τὰ δέοντα γιὰ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν καὶ νὰ μὴ σᾶς στενοχωρήσουν.

δ'. Εὐπρεπισμὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Μετὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν Συνεργατῶν ἐπιβάλλεται νὰ φροντίσετε τὴν καθαριότητα καὶ εὐπρέπεια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιδεικνύονται οὔτε ὑπερβολὲς οὔτε ἀδιαφορία.

Σὲ παλαιότερες Ἐγκυκλίους μας ἔχουμε ἐπιστήσει τὴν προσοχὴ ὅλων, ὥστε οἱ πολυέλαιοι, τὰ καλύμματα, τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς θείας λατρείας νὰ εἶναι καθαρά.

Στὴν ἐνότητα αὐτὴ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ συντονισμὸς, ἡ σωστὴ ρύθμιση καὶ καλὴ χρῆση τῶν μικροφωνικῶν ἐγκαταστάσεων. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπενθυμίζουμε τὰ ὑπ' ἀριθμὸ Φ.1/4/591/8.7.2003 καὶ Φ.1/4/872/4.9.2008 Ἐγκύκλια Σημειώματά μας.

Γιὰ τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατὰ τὸ ἅγιο Δωδεκαήμερο, θὰ ἐκδώσουμε ἔντυπο φυλλάδιο ποὺ θὰ διανεμηθεῖ τὴν Κυριακὴ 11 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. Ὑποχρεοῦσθε νὰ τὸ τηρήσετε.

2. Ποιμαντικὴ φροντίδα

α'. Ἡ πνευματικὴ προετοιμασία τῶν πιστῶν
γιὰ τὴν συμμετοχὴ τους στὴν ἑορτὴ τῆς Ἐκκλησίας

Ἀπαραιτήτως ὑποχρεούμεθα νὰ προετοιμάσουμε τοὺς πιστοὺς κατάλληλα νὰ ἐκκλησιασθοῦν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεὸ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ χάρισε στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ Του. Ὑπάρχουν κατάλληλα βοηθήματα ποὺ μπορεῖτε νὰ τὰ συμβουλευθεῖτε.

Στὴν πνευματικὴ προετοιμασία περιλαμβάνεται ἡ καλλιέργεια τῶν πιστῶν γιὰ νὰ συμμετάσχουν στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες, ἡ προσέλευση στὰ ἅγια Μυστήρια· τὴν ἱερὰ ἐξομολόγηση καὶ τὴν θεία Μετάληψη τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἡ συμφιλίωση πρὸς ὅλους, ἡ προσευχή, ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν νέκρωση τῶν παθῶν, ἡ ἀσκήση τῶν ἀρετῶν, ἡ ζωὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσέβειας.

Ἡ συμμετοχὴ στὰ Ἅγια Μυστήρια καὶ ὁ προσωπικὸς ἀγώνας ἐνώνουν προσωπικά, λυτρωτικά τὸν πιστὸ μὲ τὸν Σαρκωθέντα Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἐφόσον τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησίᾳ πρὸς αὐτὸ τὸν σκοπὸ συντελοῦν κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία: «Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους β' 19-20).

Ἡ ἀνάλυση τῶν ἀναγνωσμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὸ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16) εἶναι ἓνα ὠραῖο καὶ ἐποικοδομητικὸ θέμα, τὸ ὁποῖο συνιστοῦμε νὰ παρουσιάσετε στὶς διαλέξεις καὶ στὶς κατηχητικὲς ὁμιλίες σας γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν πιστῶν, ὥστε νὰ ἀποκτήσουν τὴν γνώση τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας μας.

Ἰδιαίτερη μέριμνα νὰ ἐπιδείξετε γιὰ τὸν ἐκκλησιασμὸ τῶν μαθητῶν. Εἶναι μία ἀκόμη καλὴ εὐκαιρία καὶ δυνατότητα, ἡ ὁποία προσφέρεται γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε ποιμαντικά.

Ἐπειδὴ μερικὰ Σχολεῖα προγραμματίζουν τὸν ἐκκλησιασμὸ τῶν μαθητῶν τὴν Παρασκευή, πρὶν τὶς διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων, συνιστοῦμε, μὲ πρωτοβουλία σας, νὰ ἐπικοινωνήσετε ἐγκαίρως μὲ τὶς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀρχές, ὥστε νὰ ρυθμίσετε τὸν ἐκκλησιασμὸ τῶν μαθητῶν, ἐνημερώνοντάς τους γιὰ τὸ πότε μποροῦν νὰ ἐκκλησιασθοῦν τὰ παιδιὰ καὶ νὰ κοινωνήσουν.

Γιὰ τὴν προετοιμασία τῶν πιστῶν ἀξιοποιήσατε καὶ κάθε εὐκαιρία τῶν κατ' οἶκον ἐπισκέψεων, γιὰ τὴν τέλεση Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Μὴ περιορίζεσθε στὴν τέλεση τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας. Ἐπωφεληθεῖτε γιὰ νὰ μιλήσετε γιὰ τὶς ἡμέρες, γιὰ τὴν σημασία τους, προσφέρετε ἓνα ἐποικοδομητικὸ βιβλίο. Ἀναφερθεῖτε στὴν ἀνάγκη συμμετοχῆς στὰ ἁγιώτατα Μυστήρια.

Συνημμένως στὴν παροῦσα ἀποστέλλουμε τὰ Μηνύματα γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, προκειμένου νὰ ἀναγνωστοῦν κατὰ τὴν ἀπόλυση τῆς θείας Λειτουργίας τῆς 25ης Δεκεμβρίου 2016 καὶ 1ης Ἰανουαρίου 2017.

β'. Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἑορτὴ πανσεβάσμιος,
ἑορτὴ ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων

Οἱ ἑορτὲς μᾶς ἐνώνουν καὶ φανερώνουν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητά μας.

Γι' αὐτὸ διοργανώνουμε τὴν φιланθρωπία τῆς Ἑνορίας, ὥστε νὰ προσφέρουμε ἀγάπη, στοργή, πρόνοια καὶ βοήθεια σὲ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη.

* Ἑρανος Ἀγάπης

Ὁ «Ἑρανος τῆς Ἀγάπης» προορίζεται γιὰ νὰ συγκεντρώσουμε χρήματα, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

Στὴν περίοδο τῆς δοκιμασίας τῶν ἀδελφῶν συνανθρώπων μας ἔχουν ἐφαρμογὴ οἱ προφητικοὶ λόγοι:

«Διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψει... καὶ δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσης, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ φῶς σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία. καὶ ἔσται ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ διαπαντός» (Ἡσαΐου νη' 7, 10-11).

Γιὰ τὴν διακονία αὐτὴ ἔχουμε δώσει ὁδηγίες μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν Φ.1/4/747/26.9.2016 καὶ μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 167 Φ.1/3/856/25.10.2016 Ἐγκύκλιό μας.

* Διανομὴ δεμάτων μὲ τρόφιμα

Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὶς Ἑνορίες θὰ διανεμηθοῦν, ὅπως τὰ παρελθόντα ἔτη, μαγειρευμένο φαγητό, δέματα μὲ τρόφιμα καὶ χρηματικὰ βοηθήματα.

Αὐτὸ τὸ καθήκον μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας:

«Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός» (πρὸς Ἑβραίους ιγ' 16).

* Εὐχὲς στοὺς συνεργάτες σας

Μὴ παραλήψετε νὰ εὐχηθεῖτε γιὰ τὶς ἑορτὲς στοὺς Συνεργάτες καὶ σὲ ὅλα τὰ Στελέχη τῆς Ἑνορίας σας.

* Δισκοφορίες

Ὑπενθυμίζουμε ὅτι κατὰ τὴν περίοδο τῶν ἑορτῶν θὰ διεξαχθοῦν οἱ ἐξῆς δισκοφορίες:

α'. Τὴν Κυριακὴ 4.12.2016 «ὑπὲρ τοῦ Κ.Τ.Φ» ἐν ὅψει τῶν ἀναγκῶν τῶν ἑορτῶν.

β'. Τὴν Κυριακὴ 18.12.2016 «ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν ποὺ ἀποκτοῦν 3^ο τέκνο στὴν Θράκη». Οἱ κίνδυνοι ἀπὸ τὴν μείωση τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ στὴν περιοχὴ αὐτὴ τῆς Ἑλληνίδος Πατρίδος εἶναι ἤδη προφανεῖς.

γ'. Τὴν Κυριακὴν 25 Δεκεμβρίου 2016 «ὑπὲρ Συσσιτίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας» στὰ ὁποῖα καθημερινῶς προσφέρονται 1500 μερίδες φαγητοῦ καὶ διανέμονται σὲ 1500 οἰκογένειες δέματα μὲ τρόφιμα.

δ'. Τὴν Κυριακὴν 1 Ἰανουαρίου 2017 «ὑπὲρ τοῦ Ε.Τ.Φ.».

ε'. Τὴν Παρασκευὴν 6 Ἰανουαρίου 2017 «ὑπὲρ τοῦ Κ.Τ.Φ» «γιά τὴν ἐνίσχυση τῶν οἰκογενειῶν ποὺ δὲν ἔχουν εἰσόδημα καὶ πρέπει νὰ ἐξασφαλίσουν στέγη, τροφή, θέρμανση στὰ ἀνήλικα παιδιὰ τους».

3. Διανομὴ Φυλλαδίων, βιβλιδαρίων καὶ λοιπῶν ἐντύπων

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολή μας θὰ ἐκδώσει γιά νὰ διανεμηθοῦν στοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸ παγκάρι τὰ ἑξῆς:

α'. Μονόφυλλο ἔντυπο γιά τὸν «Ἔρανο τῆς Ἀγάπης» 2016.

β'. Τὸ βιβλιδάριο «Ἐλεημοσύνη» γιά τὸν «Ἔρανο τῆς Ἀγάπης» ποὺ θὰ διανέμεται ἀπὸ τὴν Κυριακὴν 4 Δεκεμβρίου 2016.

γ'. Τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου ποὺ θὰ διανέμεται ἀπὸ τὴν Κυριακὴν 11 Δεκεμβρίου 2016.

δ'. Τὰ Μηνύματά μας γιά τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιά, ποὺ θὰ διανεμηθοῦν τὴν Πρωτοχρονιά 1 Ἰανουαρίου 2017.

4. Οἱ ποιμαντικὲς Ἐγκύκλιοί μας τῆς περιόδου

Ὑπενθυμίζουμε καὶ τὶς σχετικὲς Ἐγκυκλίους μας τῶν προηγουμένων ἐτῶν γιά τὴν ἄσκηση τῆς διακονίας μας αὐτὴ τὴν περίοδο.

10 (Φ.1/3/764) 14.12.2000

25 (Φ.1/3/1063) 29.11.2002

43 (Φ.1/3/1402) 1.12.2004

64 (Φ.1/3/1423) 16.11.2006

84 (Φ.1/3/1192) 18.11.2008

107 (Φ.1/3/1343) 29.11.2010

127 (Φ.1/3/1310) 3.12.2012

147 (Φ.1/3/1081) 19.11.2014

19 (Φ.1/3/952) 10.12.2001

32 (Φ.1/3/1065) 19.11.2003

54 (Φ.1/3/1285) 21.11.2005

72 (Φ.1/3/1165) 20.11.2007

96 (Φ.1/3/990) 25.11.2009

117 (Φ.1/3/1537) 9.12.2011

137 (Φ.1/3/1202) 25.11.2013

156 (Φ.1/3/912) 9.11.2015

5. Θεολογικὰ καὶ Ἑορταστικὰ Κείμενα

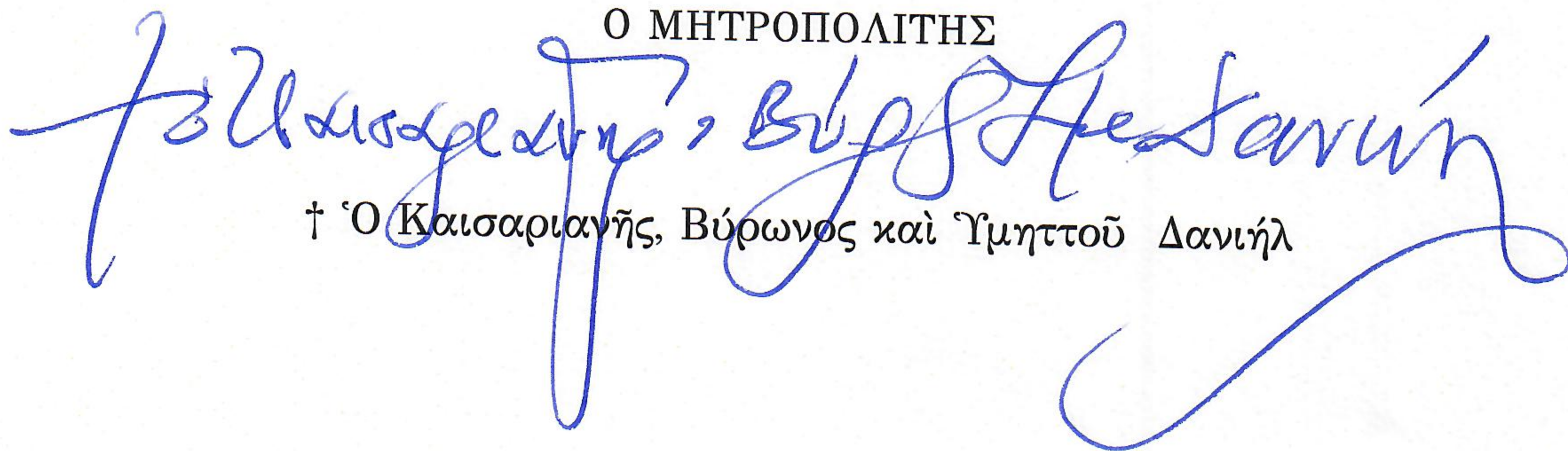
Γιά τὴν πνευματικὴ κατάρτισή σας συνημμένως ἀποστέλλουμε κείμενα ποὺ ἀναλύουν θεολογικὰ τὸ νόημα τῶν ἑορτῶν τοῦ Δωδεκαημέρου (Χριστουγέννων, Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, Θεοφανείων).

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί

Εὐχόμεσθε νὰ ἐορτάσουμε θεαρέστως καὶ εὐσεβοφρόνως τὶς ἅγιες ἐορτὲς τῆς τοῦ Θεοῦ ἐν σαρκὶ ἐπιφανείας, προσφέροντες στὸν ἐν σπηλαίῳ γεννηθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ θεοπρεπῆ αὐτά: Πίστη, προσκύνηση, εὐχαριστήριο ὕμνο, δοξολογία, ὁμολογία, μαρτυρία, βίο ἔνθεο, ὑπομονὴ στὶς θλίψεις, μακροθυμία, ἀγάπη καὶ μετάνοια.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ